

DECIZIE

22 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Sveatoslav Moldovan, Ion Druță
Maria Ghervas, Mariana Pitic

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Macovei Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei ca ales local,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 mai 2016,

c o n s t a t ă

La 10 martie 2016, Macovei Vasile a depus cerere de chemare în judecată împotriva CNAS cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei ca ales local.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că în perioada activității de muncă pe care a început-o în anul 1976, la 13 martie 1990 a fost ales ca prim locțiitor al președintelui Comitetului executiv al Sovietului raional Șoldănești de deputați ai poporului. Concomitent, începând cu 01 octombrie 1990 a deținut și funcția de șef al Direcției Complexului Agroindustrial Raional din cadrul Comitetului executiv al Sovietului raional Șoldănești. Conform Hotărârii Sovietului Miniștrilor al RSS Moldovenești nr. 217 din 30 iunie 1986, funcția de prim locțiitor al Comitetului executiv raional – președinte al complexului agroindustrial raional este inclusă în nomenclatura funcțiilor Sovietului Miniștrilor al RSSM.

Indică Macovei Vasile că la 07 august 1991 a fost ales în funcția de președinte al Comitetului executiv al Sovietului raional Șoldănești, fiind disponibilizat din funcția dată la 12 iulie 1999 în legătură cu reorganizarea teritorială și formarea județelor. Atingând vârsta de pensionare, la 04 ianuarie 2016 a depus la CTAS Șoldănești cerere de stabilire a pensiei ca ales local. Prin decizia CTAS Șoldănești nr. 90 din 20 ianuarie 2016, a fost respinsă cererea reclamantului privind stabilirea pensiei ca ales local din motivul neconfirmării stagiului de cotizare de cel puțin 8 ani, care oferă dreptul la

pensie pentru aleșii locali conform art. 46 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998. În consecință, lui Macovei Vasile i-a fost stabilită pensie pentru limita de vârstă în condițiile prevăzute de art. art. 41 și 42 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Declară reclamantul că CTAS Șoldănești a calculat stagiul de cotizare ce acordă dreptul la pensie ca ales local începând cu 07 august 1991, când a fost ales în calitate de președinte al Comitetului executiv raional Șoldănești și până la 12 iulie 1999, adică 07 ani 11 luni și 05 zile, însă nu a inclus în stagiul de cotizare și perioada în care a fost ales ca prim locțiitor (vicepreședinte) al Comitetului executiv Șoldănești, concomitent activând și în calitate de președinte al complexului agroindustrial raional.

Consideră Macovei Vasile că refuzul CNAS în calcularea pensiei ca ales local este ilegal, or, conform art. 46 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, dreptul la pensie ca ales local îl are asiguratul care a activat cel puțin 8 ani în funcția de președinte, vicepreședinte al raionului (consiliului județean, comitetului executiv raional), primar (președinte al sovietului orășenesc, sătesc), a atins vârsta de pensionare de 62 ani și a realizat stagiul de cotizare prevăzut la art. 42 alin.(1). Prin urmare, perioada 01 octombrie 1990 – 07 august 1991 în care a activat în calitate de prim vicepreședinte al Comitetului executiv raional de deputați, fiind ales în funcția dată după criteriile electivă, precum și ca președinte al complexului agroindustrial raional, urma a fi inclusă în stagiul de cotizare.

Menționează Macovei Vasile că s-a adresat cu cerere prealabilă către CNAS, care prin răspunsul din 11 februarie 2016 a refuzat stabilirea pensiei ca ales local, deoarece nu a fost confirmat stagiul de cotizare de cel puțin 8 ani, care oferă dreptul la pensie pentru aleșii locali conform art. 46 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat. Pârâta a mai indicat că potrivit înscrierilor din carnetul de muncă și actelor anexate la dosarul de pensionare, stagiul de cotizare ce acordă dreptul la pensie ca ales local reprezintă perioada 07 august 1991 – 12 iulie 1999 ce constituie 07 ani 11 luni și 05 zile.

Solicită reclamantul anularea deciziei CTAS Șoldănești nr. 90 din 20 ianuarie 2016 de stabilire a pensiei ca fiind neîntemeiată și ilegală, includerea perioadei de activitate în calitate de prim vicepreședinte al Comitetului executiv raional Șoldănești și președinte al Complexului agroindustrial raional Șoldănești (01 octombrie 1990 – 07 august 1991) în stagiul total de cotizare, cu obligarea CNAS de a-i stabili pensie ca ales local.

La 22 martie 2016, Macovei Vasile a depus cerere de concretizare a acțiunii, solicitând suplimentar obligarea CNAS de a-i stabili pensie ca ales local cu recalcularea pensiei începând cu 04 ianuarie 2016.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 mai 2016, acțiunea a fost admisă integral, a fost anulată decizia CTAS Șoldănești nr. 90 din 20 ianuarie 2016 privind stabilirea pensiei lui Macovei Vasile pentru limita de vârstă, ca fiind neîntemeiată, cu includerea perioadei de activitate a lui Macovei Vasile în calitate de prim-vicepreședinte al raionului Șoldănești și concomitent ca președinte al Complexului Agroindustrial Raional Șoldănești (01 octombrie 1990 – 07 august 1991) în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei ca ales local, determinând ca stagiul total de cotizare pentru stabilirea pensiei ca ales local perioada de activitate 01 octombrie 1990 - 12 iulie 1999 ce constituie mai mult de 8 ani în funcțiile de președinte și prim

vicepreședinte al raionului Șoldănești. A fost obligată CNAS să stabilească pentru Macovei Vasile pensie ca ales local cu recalcularea pensiei din momentul stabilirii acesteia, începând cu 04 ianuarie 2016.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, a fost respins apelul declarat de către CNAS și menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 mai 2016.

Instanțele de judecată au ajuns la concluzia că este neîntemeiat refuzul CNAS de a stabili și achita lui Macovei Vasile pensie ca ales local, deoarece conform Hotărârii Sovietului Miniștrilor al RSSM nr. 217 din 30 iunie 1986 funcția de prim locțiitor/prim vicepreședinte al Comitetului executiv raional – președinte al complexului agroindustrial raional este inclusă în nomenclatura funcțiilor Sovietului Miniștrilor al RSSM. Prin urmare, perioada de activitate a reclamantului în calitate de ales local necesită a fi calculată începând cu 01 octombrie 1990, fiind confirmat astfel stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei ca ales local anume începând cu această dată.

La 04 ianuarie 2017, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC, CNAS a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016 și hotărârii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 mai 2016, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În susținerea recursului, CNAS a invocat interpretarea în mod eronat de către instanțele ierarhic inferioare a prevederilor art. 46 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, în vigoare până la 31 decembrie 2016, precum și aprecierea arbitrară a circumstanțelor pricinii și probelor prezentate de către recurentă.

Indică că potrivit înscrierilor din carnetul de muncă al intimatului Macovei Vasile și actelor anexate la dosarul de pensionare, stagiul de cotizare ce acordă dreptul la pensie ca ales local reprezintă perioada 07 august 1991 – 12 iulie 1999, ceea ce constituie 07 ani 11 luni și 05 zile. Astfel, intimatul-reclamant nu a confirmat stagiul de cel puțin 8 ani care oferă dreptul la pensie pentru aleșii locali conform art. 46 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Declară CNAS că instanțele ierarhic inferioare nu s-au expus asupra Actului de verificare a documentelor din 25 martie 2016, potrivit căruia în urma controlului documentelor la Serviciul Raional Arhivă Șoldănești în temeiul art. 30 din Legea nominalizată, s-a constatat că conform cărților de salariu pentru anii 1990-1991 pentru funcțiile de locțiitor al președintelui executiv al sovietului raional de deputați Șoldănești au fost remunerați Galațchii Valerii și Carpov Vsevolod, Macovei Vasile fiind salarizat pentru funcția doar de președinte al comitetului executiv începând cu 07 august 1991. Astfel, este eronată concluzia instanțelor de judecată precum că intimatul a acumulat stagiul necesar de 8 ani ca ales local, în condițiile în care lipsește informația că până la 07 august 1991 dânsul a fost salarizat pentru funcția de locțiitor al președintelui executiv al sovietului raional de deputați.

La 19 ianuarie 2017, în adresa intimatului Macovei Vasile a fost expediată copia recursului declarat de către CNAS cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 01 februarie 2017, Macovei Vasile a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de CNAS cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 16

noiembrie 2016 și hotărârii Judecătorei Centru mun. Chișinău din 18 mai 2016, pe care le consideră legale și întemeiate. Indică intimatul că perioada de activitate în calitate de ales local urmează a fi determinată începând cu 01 octombrie 1990, și nu 07 august 1991, acumulându-se astfel stagiul de cotizare necesar pentru stabilirea pensiei ca ales local mai mult de 8 ani.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 10 martie 2017, recursul declarat de către CNAS a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Art. 240 alin. (1) CPC prevede că la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Din suportul probator prezent la materialele dosarului, rezultă că prin hotărârea Sovietului raional Șoldănești de deputați ai poporului din 13 martie 1990, Macovei Vasile a fost ales în calitate de prim locțiitor al președintelui Comitetului executiv al Sovietului raional Șoldănești de deputați ai poporului (f.d. 23).

Începând cu 01 octombrie 1990, Macovei Vasile a deținut concomitent cu funcția nominalizată și cea de șef al Direcției Complexului Agroindustrial Raional din cadrul Comitetului executiv al Sovietului raional Șoldănești.

Ulterior, la 07 august 1991 a fost ales în funcția de președinte al Comitetului executiv al Sovietului raional Șoldănești, fiind disponibilizat din funcția dată la 12 iulie 1999 în legătură cu reorganizarea teritorială și formarea județelor.

Atingând vârsta de pensionare, la 04 ianuarie 2016 Macovei Vasile a depus la CTAS Șoldănești cerere de stabilire a pensiei ca ales local (f.d. 41). Prin decizia CTAS Șoldănești nr. 90 din 20 ianuarie 2016, cererea reclamantului a fost respinsă din motivul neconfirmării stagiului de cotizare de cel puțin 8 ani, care oferă dreptul la pensie pentru aleșii locali potrivit art. 46 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat și stabilită pensie pentru limita de vârstă în condițiile prevăzute de art. art. 41 și 42 din această Lege (f.d. 20).

CNAS a considerat decizia menționată ca fiind legală și întemeiată, respingând prin adresa nr. 11-61/16 din 11 februarie 2016 cererea prealabilă depusă de către Macovei Vasile.

Astfel, recurenta-pârâtă CNAS a refuzat să includă în stagiul de cotizare perioada în care Macovei Vasile a ocupat funcția de prim loctiitor al președintelui Comitetului executiv al Sovietului raional Șoldănești de deputați ai poporului, concomitent și de șef al Direcției Complexului Agroindustrial Raional, și anume 13 martie 1990 – 01 octombrie 1990, argumentându-și poziția pe faptul că conform înscrierilor din cărțile de salariu pentru anii 1990-1991 pentru funcțiile de loctiitor al președintelui executiv al sovietului raional de deputați Șoldănești au fost remunerați doar Galațhii Valerii și Carpov Vsevolod, Macovei Vasile fiind salarizat pentru funcția de președinte al comitetului executiv începând cu 07 august 1991.

Însă, atât prima instanță, cât și cea de apel, adoptând hotărâri privind admiterea acțiunii și obligarea CNAS de a stabili lui Macovei Vasile pensie ca ales local, nu s-au expus nici într-un mod în privința înscrisului prezentat drept probă de către recurenta-pârâtă, și anume Actul de verificare a documentelor din 25 martie 2016 întocmit de către CTAS Șoldănești, potrivit căruia în urma controlului documentelor din cadrul Serviciului Raional Arhivă Șoldănești, s-a constatat că în perioada 1990-1991 pentru funcțiile de loctiitor al președintelui executiv al sovietului raional de deputați Șoldănești au fost remunerați doar Galațhii Valerii și Carpov Vsevolod, Macovei Vasile fiind salarizat pentru funcția de președinte al comitetului executiv începând cu 07 august 1991 (f.d. 127).

Mai mult ca atât, fiind în prezența unor înscrisuri cu conținut contradictoriu, și anume pe de o parte hotărârea Sovietului raional Șoldănești de deputați ai poporului din 13 martie 1990, prin care Macovei Vasile a fost ales în calitate de prim loctiitor al președintelui Comitetului executiv al Sovietului raional Șoldănești de deputați ai poporului și hotărârea Sovietului Miniștrilor al RSSM nr. 217 din 30 iunie 1986 prin care funcția de prim loctiitor al Comitetului executiv raional – președinte al complexului agroindustrial raional este inclusă în nomenclatura funcțiilor Sovietului Miniștrilor al RSSM, pe de altă parte Actul de verificare a documentelor de la Serviciului Raional Arhivă Șoldănești din 25 martie 2016 din care rezultă că potrivit înscrierilor din cărțile de salariu în perioada 1990-1991 nu se regăsește informația despre achitarea salariului pentru funcția de prim loctiitor al președintelui Comitetului executiv, era necesar a verifica dacă în perioada deținerii de către Macovei Vasile a funcției de prim loctiitor al Comitetului executiv raional – președinte al complexului agroindustrial raional, funcția dată era inclusă în organigrama funcțiilor din cadrul Comitetului executiv raional cu indicarea mărimii salariului pentru această funcție și sursei de salarizare.

Prin urmare, instanța de apel a soluționat prezenta pricină fără a se expune asupra tuturor probelor din dosar, contrar prevederilor art. 241 alin. (5) CPC, potrivit cărora în motivarea hotărârii se indică circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel urma să aprecieze fiecare probă privitor la relevanța, admisibilitatea și veridicitatea ei și toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Cu atât mai mult că, în rezultatul aprecierii probelor, Curtea de Apel Chișinău era obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Circumstanțele nominalizate sunt apreciate drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, prin prisma art. 442 alin. (1) CPC fiind în imposibilitate de a administra noi dovezi la examinarea cauzei în ordine de recurs.

Ținând cont de imposibilitatea de a corecta respectiva eroare judiciară și reiterând inexistența temeiurilor legale pentru a remite pricina spre rejudecare în instanța de fond (art. 432 alin. (3) lit. d) și f) CPC), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Chișinău și a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiuni care nu pot fi corectate de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și având în vedere lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către CNAS, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016 și a remite pricina spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Macovei Vasile împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea recalculării pensiei ca ales local, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Ion Druță

Maria Ghervas

Mariana Pitic